

specifikace: Věcná příslušnost okresních soudů podle § 9 odst. 1 o. s. ř. ve znění účinném do 31. 10. 2012 založená na základě původních žalobních tvrzení a okolností, které tu byly v době zahájení řízení a které jsou rozhodné pro posouzení věcné příslušnosti soudů, nemůže doznat změny v případě, kdy z původní žaloby podané u okresního soudu dne 24. 6. 2012 na náhradu škody, nemajetkové újmy a přiměřeného zadostiučinění předkládací soud vyloučil část řízení k samostatnému řízení, protože žalobkyně podáním ze dne 28. 3. 2018 nově doplnila, že požaduje část dříve uplatněných peněžitých nároků na odškodnění jako finanční zadostiučinění za porušení práva na důstojnost člověka, vážnost, čest a soukromí, k němuž by byl jinak v prvním stupni věcně příslušný krajský soud podle § 9 odst. 2 písm. a) o.s.ř., ve znění účinném do 31. 10. 2012.

§ 9 odst. 1 o. s. ř. ve znění do 30. 6. 2012

§ 9 odst. 2 písm. a) o. s. ř. ve znění do 30. 6. 2012

§ 112 odst. 2 o. s. ř.

Ncp 161/2020

USNESENÍ

Vrchní soud v Praze jako soud nadřízený rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Františka Kučery a soudců Mgr. Martina Řezníčka a JUDr. Aleše Šťastného ve věci

žalobkyně: **b) V. V.**
zastoupená advokátem JUDr. Otto Hradilem
sídlem Olomoucká 226, Uničov 783 91

proti
žalovaným: **1) RNDr. V. H., CSc.**

2) P. H.

o zaplacení částky 300 000 Kč,
vedené u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 8 C 601/2019, o určení věcné příslušnosti,

takto:

K projednání a rozhodnutí věci jsou v prvním stupni věcně příslušné okresní soudy.

Odůvodnění:

1. Žalobci (a/ Z. V., b/ V. V., c/ M. V, d/ S. V.) se žalobou doručenou Obvodnímu soudu pro Prahu 6 (dále jen „předkládající soud“) dne 24. 6. 2012 původně domáhali na žalovaných zaplacení peněžitých plnění tak, že žalobce a) požadoval náhradu škody na zdraví ve výši 1 000 000 Kč a náhradu nemajetkové újmy ve výši 1 000 000 Kč; žalobkyně b) požadovala náhradu za nemajetkovou újmu ve výši 2 500 000 Kč, žalobkyně c) náhradu nemajetkové újmy ve výši 2 000 000 Kč a žalobkyně d) náhradu nemajetkové újmy ve výši 2 000 000 Kč, to vše vůči žalovaným společně a nerozdílně. Dále se žalobci a) a b) domáhali na žalovaných společně a nerozdílně náhrady škody na věcech ve výši 15 000 000 Kč.
2. Předkládající soud rozhodl rozsudkem ze dne 6. 8. 2015, č. j. 8 C 86/2012-125 tak, že ve výroku I. zamítl žalobu žalobců domáhajících se zaplacení náhrady nemajetkové újmy a náhrady škody na zdraví, ve výroku II. odmítl žalobu v části, v níž se žalobci a) a b) domáhali po žalovaných náhrady škody na věcech, a rozhodl o nákladech řízení. Usnesením ze dne 21. 3. 2016, č. j. 8 C 86/2012-147 předkládající soud uvedený rozsudek doplnil o výrok IV., kterým přiznal JUDr. Hradilovi odměnu za zastupování žalobců. Městský soud v Praze k odvolání žalobců usnesením ze dne 19. 10. 2016, č. j. 23 Co 41 280/2016-181 zrušil rozsudek předkládajícího soudu v zamítavém výroku I. a ve výroku III. o náhradě nákladů řízení a v tomto rozsahu vrátil věc předkládajícímu soudu k dalšímu řízení, ve výroku II. rozsudek předkládajícího soudu potvrdil a odmítl odvolání proti výroku IV. o přiznání odměny ustanovenému zástupci žalobců. Proti výrokům II. (potvrzujícímu odmítnutí žaloby v části 15 000 000 Kč) a III. (odmítnutí odvolání do přiznání odměny ustanovenému zástupci žalobců) usnesení odvolacího soudu podali žalobci dovolání. Nejvyšší soud ČR usnesením ze dne 27. 7. 2017, č. j. 25 Cdo 2632/2017-256 rozhodl tak, že usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 10. 2016, č. j. 23 Co 41, 280/2016-181 ve výroku II. a jemu odpovídající výroky předkládajícího soudu jako soudu prvního stupně zrušil a v tomto rozsahu věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení, ve zbytku dovolání odmítl. Dovolací soud v odůvodnění ke zrušenému výroku II. usnesení odvolacího soudu uvedl, že dovolatelé opravili a doplnili žalobu o seznamy movitých věcí s určením jejich hodnoty a žaloba o náhradu škody na věcech je projednatelná.
3. Poté proběhlo u předkládajícího soudu jednání (dne 1. 2. 2018), při kterém byl žalobce a) vyzván, aby z nárokované částky 1 000 000 Kč jednoznačně vymezil částku, za které konkrétní újmy na svém zdraví se domáhá jaké částky, zda se jedná o odškodnění bolesti a odškodnění ztížení společenského uplatnění a popsal zdravotní stav před škodnou událostí a po ní a jakým způsobem mělo dojít ke zhoršení zdravotního stavu a zda žalobce požaduje odškodnění za sebe či za celou rodinu. I žalobkyně b), c) a d) byly vyzvány k doplnění skutkového základu žaloby co do částek 2 500 000 Kč a dvakrát 2 000 000 Kč, „zda své nároky požadují z titulu ublížení na zdraví žalobce a), případně v jakém poměru z takového ublížení vyplývají jejich nároky na náhradu z titulu poškození celé rodiny a jakým způsobem mělo dojít ke znevážení žalobců na jejich cti a nemajetkových právech celkovými okolnostmi vyklizení“.
4. Podáním ze dne 28. 3. 2018 žalobci rozvedli skutková tvrzení o zdravotním stavu žalobce a) před a po násilném zásahu, ze kterého viní žalované, dále o následcích nepodávání životně důležitých léků, pro které se jeho zdravotní stav zhoršil, a jakým způsobem zhoršený zdravotní stav zasáhl do chodu rodiny. Žalobce a) upřesnil konkrétní částky, které žalobou uplatňuje na bolestném, na přiměřeném zadostiučinění za ztížení společenského uplatnění, na odškodnění újmy vzniklé nastalým zdravotním stavem a nemožností zabezpečit výdělek či podnikat s manželkou, a na odškodnění za nemožnost plnit rodičovskou roli. Žalobkyně b) uplatňující nárok na odškodnění v částce 2 500 000 Kč upřesnila žalobu tak, že částku 2 000 000 Kč uplatňuje jako přiměřené zadostiučinění a nemajetkové odškodnění újem jí

vzniklých na životním uplatnění, realizaci jejich životních i pracovních cílů, nemožnosti prožít běžný funkční rodinný život kvůli nutnosti věnovat celodenní péči o nemohoucího manžela, žalobce a). Částku 100 000 Kč uplatňuje z titulu přiměřeného zadostiučinění a odškodnění jejich osobnostních práv spojených s porušením práva na důstojnost člověka, její vážnost, čest a soukromí, vzhledem k okolnostem soudem nepovoleného násilného vyklizení její rodiny a k dehonestujícím situacím, kterým byla vystavena, jako byl několikadenní pobyt před zavřenými dveřmi na ulici a zamezení přístupu k manželovi do bytu či vyvezení majetku rodiny na volné prostranství, jeho rozkrádání a snášení pomluv a s tím související obtíž zajistit si bydlení. Dále požadavek na zaplacení částky 200 000 Kč specifikovala žalobkyně b) jako přiměřené zadostiučinění za poškození jejich práv na rodinný život, když celodenně pečuje o manžela a nemůže se věnovat jejich společným dětem. Ke zbývající požadované částce 200 000 Kč uvedla, že ji uplatňuje jako přiměřené zadostiučinění, za újmu na své důstojnosti, cti, vážnosti, narušení soukromí, za pocit osobního neštěstí, které se jí i celé rodině dělo jednáním žalovaných, realizovaným zcela veřejně, aniž se mohla dovolat ochrany státních orgánů. Při vyklizení byly zničeny, popř. uloženy na veřejném místě bez náležitého dohledu osobní soukromé doklady o rodinném životě. Taktéž byly konkretizovány jednotlivé částky k jednotlivým nárokům žalobkyněmi c) a d).

5. Předkládající soud při jednání dne 14. 11. 2019 konstatoval, že vzhledem k úpravě žaloby žalobkyně b) s upřesněním, že požaduje částku 100 000 Kč z titulu odškodnění nemajetkových práv spojených s porušením práva na důstojnost člověka, vážnost, čest a soukromí vzhledem k okolnostem nepovoleného násilného vyklizení rodiny a dehonestujícím situacím, má za to, že jde o nárok uplatněný podle § 13 zák. č. 40/1964 Sb, občanský zákoník. Vzhledem k tomu, že žaloba byla podána v červnu 2012, nebyla v té době dána věcná příslušnost k projednání tohoto nároku okresním soudem, ale věcná příslušnost soudu krajského a v této části řízení vyloučí k samostatnému projednání a předloží věc k rozhodnutí o věcné příslušnosti nadřízenému soudu. Stejně tak ohledně nároku žalobkyně b) na úhradu částky 200 000 Kč z titulu přiměřeného zadostiučinění za újmu na důstojnosti, cti, vážnosti, narušení soukromí, když při vyklizení byly zničeny, popřípadě uloženy na veřejném místě bez náležitého dohledu osobní soukromé doklady o rodinném životě.
6. Předkládající soud usnesením ze dne 20. 12. 2019, č. j. 8 C 86/2012-546 vyloučil k samostatnému řízení (nyní vedeném pod sp. zn. 8 C 601/2019) žalobu žalobkyně b) v části, v níž se domáhá zaplacení částky 100 000 Kč z „titulu odškodnění nemajetkových práv spojených s porušením práva na důstojnost člověka, vážnost, čest a soukromí vzhledem k okolnostem nepovoleného vyklizení rodiny a dehonestujícím situacím, kterým byla vystavena, když žalovaní ji navíc všude pomlouvali“, a v části, v níž se domáhá zaplacení částky 200 000 Kč jako „přiměřeného zadostiučinění za újmu na důstojnosti, cti, vážnosti, narušení soukromí, když při vyklizení byly zničeny, popřípadě uloženy na veřejném místě bez náležitého dohledu osobní soukromé doklady o rodinném životě“.
7. Předkládající soud postupoval podle § 104a odst. 2 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) k rozhodnutí o věcné příslušnosti a předložil (vyloučené) věci o nárocích žalobkyně b) vůči žalovaným zdejšímu soudu jako soudu nadřízenému, s odkazem na výše uvedené konstatování při nařízeném jednání dne 14. 11. 2019.
8. Účastníci se k názoru předkládajícího soudu vyjádřili při jednání tak, že posouzení věcné příslušnosti ponechávají na úvaze soudu.
9. Řízení se koná u toho soudu, který je věcně příslušný. Pro určení věcné příslušnosti jsou až do skončení řízení rozhodné okolnosti, které tu jsou v době jeho zahájení (§ 11 odst. 1 o. s. ř.). Věcnou příslušnost zkoumá soud kdykoli za řízení (§ 104a odst. 1 o. s. ř.).
10. Podle § 9 odst. 1 o. s. ř., ve znění účinném do 31. 10. 2012 (t. j. v době zahájení řízení), jsou k řízení v prvním stupni příslušné okresní soudy, nestanoví-li zákon jinak.

11. Podle § 9 odst. 2 písm. a) o. s. ř., ve znění účinném do 31. 10. 2012, krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně ve věcech ochrany osobnosti podle občanského zákoníku a ochrany práv třetích osob, popřípadě ochrany práv třetích osob podle právních předpisů o hromadných informačních prostředcích.
12. V projednávané věci je z hlediska okolností, které tu byly v době zahájení řízení a které jsou rozhodné pro posouzení procesní otázky věcné příslušnosti soudů, podstatné, že žalobkyně b) uplatňovala nárok na zaplacení částky 2 500 000 Kč původně na základě tvrzení, že jde o náhradu majetkové a nemajetkové újmy za poškození zdraví a poškození věcí při násilném nepovoleném vyklizení obydlí, aniž by jim byla poskytnuta ochrana státním orgánem. Přestože řízení bylo zahájeno v červnu 2012 podanou žalobou a žalobci podali k žalobě postupně 7 dodatků, nebyla v žalobě zmínka, že by se žalobkyně b) domáhala nároku na zaplacení částky 2 500 000 Kč z titulu odškodnění nemajetkových práv spojených s porušením práva na důstojnost člověka, vážnost, čest a soukromí. Až při soudním jednání dne 1. 2. 2018 předkládající soud mimo jiné vyzval žalobkyni b) k upřesnění skutkového základu, o který svůj nárok opírá a o konkretizaci požadovaných částek, a též jak mělo dojít ke znevážení žalobců na jejich cti a nemajetkových právech. Až v souvislosti s touto výzvou, tedy po šesti letech probíhajícího řízení, specifikovala žalobkyně b), že částku 100 000 Kč požaduje z titulu přiměřeného zadostiučinění a odškodnění nemajetkových práv spojených s jejím porušeným právem na důstojnost člověka, její vážnost, čest a soukromí a k dehonestujícím situacím, kterým byla vystavena, a snášení pomluv a částku 200 000 Kč z titulu přiměřeného zadostiučinění za újmu na důstojnosti, cti, vážnosti, narušení soukromí, když při vyklizení byly zničeny, popřípadě uloženy na veřejném místě bez náležitého dohledu osobní soukromé doklady o rodinném životě.
13. Z hlediska principu založení věcné příslušnosti soudů podle okolností, které tu jsou v době zahájení řízení, nelze přihlížet k novým tvrzením žalobkyně o uplatňování nároků na zaplacení částek 100 000 Kč a 200 000 Kč z důvodu ochrany osobnostních práv nově uvedeným až v podání ze dne 28. 3. 2018 (v dodatku č. 8 k žalobě), které nebyly v původní žalobě žalobkyně b) o peněžité plnění zmíněny, neboť nemohou změnit již založenou věcnou příslušnost okresních soudů právě podle okolností, které tu byly v době zahájení řízení a které odůvodňovaly nárok žalobkyně b) na peněžité plnění (jen) tím, že jde o náhradu újmy za poškození zdraví a věcí při násilném nepovoleném vyklizení obydlí.
14. Lze proto uzavřít, že k projednání a rozhodnutí věci jsou v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy podle § 9 odst. 1 o. s. ř., ve znění účinném ke dni zahájení řízení.
15. Vrchní soud v Praze jako soud nadřízený proto z těchto důvodů rozhodl podle § 104a odst. 2 poslední věta o. s. ř. tak, že k projednání a rozhodnutí této věci jsou v prvním stupni věcně příslušné okresní soudy.
16. Usnesením o věcné příslušnosti jsou účastníci řízení a soudy vázáni (§ 104a odst. 7 o. s. ř.).

Poučení::

Proti tomuto usnesení není odvolání ani dovolání přípustné.

Praha 12. března 2020

JUDr. František Kučera
předseda senátu